

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET  
Krisestab HOD  
Postboks 8011 Dep  
0030 OSLO

Deres ref.:  
Vår ref.: 21/13827-5  
Saksbehandler: Kjersti Thuve  
Dato: 07.05.2021

## Oversendelsesbrev - Svar på COVID-19 oppdrag nr. 443 fra HOD - Om karantene etter opphold til sjøs

Vedlagt finnes svar på oppdraget.

### Oppsummering

- HelseDirektoratet og FHI mener at det er smittevernfarelig begrunnet og nødvendig at sjøfolk som går i land i Norge etter først å ha oppholdt seg i land som gir karanteneplikt, og deretter på skip som har forlatt havn for mer enn 10 dager siden, skal ha plikt til å være i innreisekarantene. Dette anbefales for å redusere risikoen for spredning av eventuell importsmitte.
- HelseDirektoratet foreslår å forskriftsfeste fortolkningen av at opphold på skip ikke kan regnes som et opphold i område uten karanteneplikt.

Svaret på oppdraget er utarbeidet på grunnlag av faglig underlag fra Folkehelseinstituttet (FHI). Underlaget fra FHI finnes også som eget vedlegg.

---

Vennlig hilsen

Helen Brandstorp e.f.  
direktør

Wenche Dahl Elde  
avdelingsdirektør

*Dokumentet er godkjent elektronisk*

Kopi:  
FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no

#### HelseDirektoratet

Avdeling helserett og bioteknologi  
Kjersti Thuve

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20  
Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helseDirektoratet.no



# Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 443 – Om karantene etter opphold til sjøs

---

## Oppsummering

- HelseDirektoratet og FHI mener at det er smittevernfarelig begrunnet og nødvendig at sjøfolk som går i land i Norge etter først å ha oppholdt seg i land som gir karanteneplikt, og deretter på skip som har forlatt havn for mer enn 10 dager siden, skal ha plikt til å være i innreisekarantene. Dette anbefales for å redusere risikoen for spredning av eventuell importsmitte.
- HelseDirektoratet foreslår å forskriftsfeste fortolkningen av at opphold på skip ikke kan regnes som et opphold i område uten karanteneplikt.

Svaret på oppdraget er utarbeidet på grunnlag av faglige underlag fra Folkehelseinstituttet (FHI). Underlaget fra FHI finnes også som eget vedlegg.

---

## Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

### Oppdrag 443 - Om karantene etter opphold til sjøs

#### Bakgrunn

Innreisekarantenebestemmelsene innebærer at som hovedregel skal alle som ankommer Norge fra et område med karanteneplikt jf. covid-19-forskriften vedlegg A, ha karantene i 10 døgn. Karantenetiden starter ved ankomst til Norge. Departementet har lagt til grunn at opphold på båt eller skip ikke i seg selv kan regnes som opphold i et område uten karanteneplikt og dermed ikke kan trekkes fra karanteneperioden. Rederiforbundet mfl. har uttrykt skepsis til den smittevernfarelige begrunnelsen for denne tolkningen.

#### Oppdrag

Vi ber HelseDirektoratet i samråd med Folkehelseinstituttet om å vurdere om det er smittevernfarelig begrunnet og nødvendig at sjøfolk som går i land i Norge, etter først å ha oppholdt seg i land som innebærer karanteneplikt og deretter på skip som har forlatt havn for mer enn 10 dager siden, skal være omfattet av innreisekarantene. Dersom det vurderes som nødvendig å videreføre denne fortolkningen ber vi om utkast til forskriftsregulering.

**Frist for oppdraget: fredag 7. mai kl 14.**

Kontaktperson: Ragnhild Holst ([raah@hod.dep.no](mailto:raah@hod.dep.no))

## HelseDirektoratets forståelse av oppdraget

Alle personer som ankommer Norge fra et område med karanteneplikt, skal i innreisekarantene i 10 døgn jf. covid-19-forskriften § 4 første ledd bokstav a. Karantenetiden starter ved ankomst til Norge. Reisetid til Norge kan ikke trekkes fra karanteneperioden, med mindre reise er gjort via et område uten karanteneplikt.

For reisende til sjøs kan reisetiden, det vil si oppholdet til sjøs fra skipet forlater utenlandsk havn som er et karantenepliktig område og frem til ankomst i Norge, ha en varighet på flere dager. Når et slikt opphold til sjøs har vart i mer enn 10 dager, kan det stilles spørsmål ved om det er nødvendige grunner til å pålegge personene karantene ved ankomst i Norge.

Det vises i oppdragsteksten til at "*departementet har lagt til grunn at opphold på båt eller skip ikke i seg selv kan regnes som opphold i et område uten karanteneplikt og dermed ikke kan trekkes fra karanteneperioden. Rederiforbundet mfl. har uttrykt skepsis til den smittevern faglige begrunnelsen for denne tolkningen.*"

Helsedirektoratet er kjent med fortolkningen, og forvalter § 4 første ledd bokstav a i tråd med dette.

Det bes i oppdraget om en vurdering av om det er smittevern faglig begrunnet og nødvendig "*at sjøfolk som går i land i Norge, etter først å ha oppholdt seg i land som innebærer karanteneplikt og deretter på skip som har forlatt havn for mer enn 10 dager siden, skal være omfattet av innreisekarantene.*"

Slik vi forstår oppdraget det er det bedt om hvorvidt det er smittevern faglig begrunnet og nødvendig å opprettholde denne. Vi vil derfor se det smittevern faglige som vurderes i oppdraget opp mot den fortolkningen som er gjort. Deretter vil vi se på om det er nødvendig å videreføre den og eventuelt foreslå en forskriftsfesting.

## Andre relevante oppdrag

Oppdrag 436 – Testing på ferger fra utlandet

Oppdrag 441B - Oppfølging til oppdrag 441 om behov for skjerpede innreisetiltak på bakgrunn av situasjonen i India.

## Avgrensninger og juridisk grunnlag

### Avgrensninger

I § 4 første ledd bokstav a gjelder det at "personer som ankommer Norge fra et område med karanteneplikt som fastsatt i vedlegg A" får karanteneplikt. Det ligger ikke til oppdraget å gjøre noen ytterligere vurdering av den fortolkning som er gjort av at opphold på skip ikke skal regnes som et opphold i et område uten karanteneplikt.

Helsedirektoratet er gjennom korrespondanse med blant annet Rederiforbundet kjent med at det er innvendinger til hvordan direktoratet og departementet har tolket "ankomst til Norge". Det vises her til at denne problemstillingen også er nevnt i oppdrag 436 om test på ferger.

Videre har "ankomst" til Norge betydning for flere bestemmelser enn § 4 i forskriften. Det vil derfor være av betydning for den enkeltes plikter å få slått fast hvorvidt tolkningen av om denne skal gjelde idet man legger til havn, men før man går i land. Eller om den skal gjelde i det man går i land, slik også grensemyndighetene forstår det.

Vi vil løfte denne mer overordnede problemstillingen til HOD utenom oppdraget.

### Plikten til å være i innreisekarantene

Plikten til å være i innreisekarantene følger av covid-19-forskriften § 4 første ledd bokstav a. Denne gjelder for alle som kommer fra et karantenepliktig område jf. vedlegg A til forskriften, med enkelte unntak i §§ 6a til 6j.

Karanteneperioden er på 10 døgn. Denne perioden kan forkortes ved en negativ test tatt tidligst 7 døgn etter ankomst jf. § 4c første ledd. Etter forskriftsendring 28. april er det gjort obligatorisk for alle i innreisekarantene å teste seg på 7 døgn etter ankomst, slik at perioden for innreisekarantene i praksis blir 7 døgn.

Dersom personen har reist via et land/område uten karanteneplikt, forkortes karantenen med den tiden personen har oppholdt seg i det karantenefrie området. Plikt til karantene opphører for personer som oppholder seg i et land/område som blir karantenefritt.

### Unntak fra innreisekarantene

Forskriften har egne bestemmelser for personer som er unntatt fra kravet til å være i innreisekarantene, enten helt eller i arbeidstiden eller fritiden.

Enkelte av disse vil ha relevans for "sjøfolk".

Det følger av § 6a at det gjelder unntak for "de som i Norge stiger på fartøy som krysser Norges territorialgrenser og kun oppholder seg i fartøyet til de ankommer Norge igjen, uten at passasjerer eller mannskap har gått om bord eller vært i land i utenlandsk havn". Denne bestemmelsen gjelder imidlertid påstigning på fartøy i Norge, og gjelder dermed kun dersom sjøfolk som ankommer Norge etter arbeid på skip til sjøs i 10 dager på ny skal stige på fartøy i Norge.

Unntaket fra innreisekarantene i § 6e for personell i kritiske samfunnsfunksjoner gjelder for personer som er strengt nødvendige for å kunne opprettholde forsvarlig drift av kritiske samfunnsfunksjoner eller ivareta befolkningens grunnleggende behov. Unntaket kan benyttes til å gi fritak fra innreisekarantenen i arbeidstiden, og kan gjelde for sjøfolk som må i arbeid i Norge, eller på skipet de ankommer med, fordi de er samfunnskritisk personell dersom de oppfyller vilkårene.

Det gjelder også et unntak i § 6h for personer som ankommer Norge for å tiltre arbeid på fartøy i norsk havn. De kan teste seg som angitt i bestemmelsen, og deretter få fritak fra innreisekarantene i arbeidstiden.

### Plikt til testing

Ved innreise til Norge, er det etter § 4a plikt til å fremvise attest på negativ test tatt i løpet av de siste 24 timer før ankomst.

Det er flere grupper av personer som har unntak fra dette kravet. Sjømenn har unntak i tredje ledd bokstav o.

Det er også en plikt til å teste seg ved ankomst jf. § 4d. Det gjelder enkelte unntak blant annet jf. § 4d tredje ledd bokstav f. Det er ikke noe tilsvarende unntak for sjømenn som i § 4a.

### Krav til gjennomføring av innreisekarantene

Gjennomføring av innreisekarantene skal skje i samsvar med de kravene som følger av § 5.

Innreisekarantene skal, som hovedregel, gjennomføres på karantenehotell ved første ankomststed i riket. Etter annet ledd kan personer som har tatt test på grenseovergangsstedet, eller er unntatt fra en slik test, og oppfyller vilkårene i annet ledd bokstav a – h, gjennomføre karantene på annet egnet oppholdssted.

Reisende fra Bangladesh, India, Irak, Nepal eller i Pakistan skal etter tredje ledd oppholde seg på karantenehotell, med få unntak. I oppdrag 441b, med tillegg, er dette anbefalt for alle personer utenfor EU/EØS uansett om de har gjennomført en nødvendig eller unødvendig reise.

Personer som har unntak fra karanteneplikt jf. § 6h, kan gjennomføre karantene om bord på enelugar jf. bokstav g.

Det følger av syvende ledd at personer som er i innreisekarantene bare kan oppholde seg utenfor oppholdsstedet dersom de kan unngå nærkontakt med andre enn dem de bor sammen med. De skal ikke være på en arbeidsplass der også andre oppholder seg, eller være på en skole eller i en barnehage. Personer i innreisekarantene skal ikke bruke offentlig transport.

Dersom en person i innreisekarantene utvikler akutt luftveisinfeksjon, med feber, hoste eller tung pust, skal de kontakte helse- og omsorgstjenesten for å testes. Selv om testen er negativ, skal de fortsatt være i karantene resten av karantenetiden.

### Fortolkningen fra HOD

Helsedirektoratet sendte den 8. januar 2021 et spørsmål om når karantenetiden løper fra på bakgrunn av en henvendelse fra et norsk rederi hvor mannskapet hadde vært i internasjonalt farvann i 12 dager: "Vi ønsker derfor departementets vurdering av om karantenetiden starter ved ankomst til havn i Norge eller om karantenetiden kan

*starter når fartøyet forlater et område med karanteneplikt (vedlegg A) forutsatt at mannskapet ikke har kontakt med andre gjennom havneanløp eller ved at nye personer har kommet på fartøyet før ankomst Norge."*

I henvendelsen ble det vist til at Rederiforbundet var av den oppfatning at fartøy som er underveis i sjøen, ikke oppholder seg i et karantenepliktig område, og dermed skal den perioden trekkes fra karantenetiden jf. § 4 første ledd bokstav a tredje punktum.

Helse- og omsorgsdepartementet svarte slik den 13. januar 2021: "*Opphold på skip kan ikke i seg selv regnes som opphold i et område uten karanteneplikt. Det at skipet oppholder seg i internasjonalt farvann er med andre ord ikke relevant. Karantenetiden starter ved ankomst til Norge.*

*På samme måte kan det heller ikke gis fratrekk for tid tilbragt i fly fra for eksempel Australia til Norge eller i bil fra Italia til Norge."*

## Virkeområde

I forbindelse med oppdrag 436 har Rederiforbundet videre gitt innspill om at deres vurdering av hvorvidt covid-19-forskriften skal gjelde om bord på fartøy, er en konkret vurdering av lovens virkeområde der fartøyet befinner seg. Helsedirektoratet viser til det som er skrevet om dette i det nevnte oppdraget.

Vi viser til at Helse- og omsorgsdepartementet i e-post 30. april 2021 uttalte: "*Vi har i utgangspunktet lagt virkeområdebestemmelsen i smittevernloven § 1-2 til grunn, og altså at den gjelder i norsk territorialfarvann, og det samme gjelder covid-19-forskriften § 2.*" Helsedirektoratet legger dermed til grunn at covid-19-forskriften kan regulere at opphold til sjøs ikke skal anses som et opphold uten karanteneplikt.

## Folkehelseinstituttets vurdering

### Oppsummering

- FHI anbefaler at karantenetiden starter ved ankomst til Norge for alle innreisende fra områder med karanteneplikt, inkludert sjøfolk.
- Det er høy risiko for smittespredning på skip, der folk bor og jobber tett. Det har vært rapportert om flere utbrudd på skip som har ankommet norsk havn
- Personer i denne gruppen er ikke pålagt test før ankomst, smittestatus før avreise kan derfor være ukjent. Jf covid-19 forskriftens §5, er kravene til innreisekarantene i Norge vanskelige å etterleve på skip.
- Særregler for grupper av innreisende bør unngås

### Vurdering

Innreise fra land med høy smitteforekomst utgjør en risiko for importsmitte til Norge. Alle innreisende fra land og områder med høy forekomst har som hovedregel krav om innreisekarantene i 10 døgn etter ankomst, for å redusere risikoen for videre spredning av smitte. En endring av eksisterende fortolkning av forskriften for sjøfolk, vil øke risikoen for importsmitte og spredning i Norge, inkludert risiko for import av nye virusvarianter som ikke vil fanges opp.

Dersom det er smittede personer blant mannskap på skip, er det høy risiko for smittespredning, fordi mannskap bor og jobber tett, og trolig ikke kan holde tilstrekkelig avstand til andre. Selv med gode rutiner for isolering av symptomatiske, er det stor sannsynlighet for at spredning allerede har skjedd. FHI har gjennom pandemien fått rapportert flere utbrudd på skip/fartøy som har ankommet norske havner, også i tilfeller der mannskapet har testet negativt før påmønstring. Sjømenn er imidlertid unntatt kravet om test før innreise til Norge, derfor er smittestatus før påmønstring og ankomst ofte ukjent. En negativ test før påmønstring vil bare gi et øyeblikksbilde, og er et risikoreduserende tiltak, men ingen garanti for at den testede ikke er i inkubasjonsfasen.

Det er umulig å anslå hvor lang en overfart må være for at et eventuelt utbrudd skal "dø ut" før ankomst til Norge. Det vil avhenge av antall på mannskapet, størrelsen på båten, individuelle faktorer, smitteverntiltak om bord osv.

Utbrudd kan i teorien være i ukesvis, hvis spredning skjer fra én til én over tid. I tillegg vil det være svært krevende å sikre at mannskapet ikke har nærkontakt med andre i anløpshavner underveis, med hverandre, og at ingen nye personer kom om bord i båten.

FHI anser ikke opphold på båt i over ti døgn som likeverdig med gjennomføring av innreisekarantene i Norge. Karanteneplikt i Norge medfører krav og anbefalinger om atferd, som primært handler om å unngå kontakt med andre mennesker, som bl.a. ikke å gå på jobb, enerom, matservering hvis man ikke har eget kjøkken, samt obligatorisk testing ved ankomst og etter 7 døgn. Disse kravene er ikke forenlig med å være på jobb på et fartøy. Etterlevelsen av tilsvarende tiltak vil trolig være lav og kontrollen med etterlevelse tilnærmet umulig. Dersom man vurderer at opphold i internasjonalt farvann betyr at man ikke har oppholdt seg i et område med karanteneplikt, vil man heller ikke kunne avkreve test på grensen ved ankomst.

Generelt anbefaler vi færrest mulig særregler for ulike grupper av innreisende. Dersom en gruppe i transportsektoren unntas, eller gis lettelser, som forkortet karanteneplikt, hvorfor ikke også passasjerer på skip, innreisende etter lange flyreiser i internasjonalt luftrom m.v..

På bakgrunn av dette, mener FHI at mannskap på skip/fartøy ikke bør unntas eller få forkortet sin karantene ved ankomst til Norge, selv om de har vært til sjøs mer enn 10 døgn. Vi anbefaler at karantenetiden starter ved ankomst Norge, på lik linje med andre innreisende, for å redusere risikoen for spredning av eventuell importsmitte.

### Vurdering av sosiale konsekvenser

Karantene kan oppleves som et inngripende tiltak for den enkelte.

## Helsedirektoratets vurdering

FHI mener at det er smittevernfaslig begrunnet og nødvendig at sjøfolk som går i land i Norge etter først å ha oppholdt seg i land som gir karanteneplikt, og deretter på skip som har forlatt havn for mer enn 10 dager siden, skal ha plikt til å være i innreisekarantene. Dette anbefales for å redusere risikoen for spredning av eventuell importsmitte.

FHI peker på at det er høy risiko for spredning om bord på skip der man bor og jobber tett, og at det er vanskelig å redusere risikoen for videre smitte om bord. Det er fare for at viruset har spredd seg selv om man isolerer symptomatiske. Videre pekes det på at selv om man skulle ha testet for koronavirus før ombordstigning, gir dette ingen garanti for at den testede ikke er i inkubasjonsfasen.

Helsedirektoratet er enig i at disse forholdene taler for at også sjøfolk som har oppholdt seg om bord i skip i mer enn ti dager bør avlegge innreisekarantene ved ankomst til Norge. Helsedirektoratet erfarte sist sommer, at det var større smittespredning om bord på skip enn andre steder.

Helsedirektoratet mener også at, siden det ikke gjelder noe krav til testing før ombordstigning, vil man heller ikke kunne bruke et "øyeblikksbilde" av statusen til personene som skal om bord på skipet. Slik sett må virus som allerede finnes om bord først få utløp ved symptomatiske personer eller frivillig testing. Kravet om attest på negativ test skal tas 24 timer før ankomst til Norge, mens vi her taler om skip som bruker mer enn 10 døgn til Norge. Det gjelder dessuten unntak fra kravet for de fleste sjøfolk jf. § 4a bokstav o.

Folkehelseinstituttet mener at man ikke kan likestille perioden om bord på 10 dager, med perioden for innreisekarantene. Helsedirektoratet er enig i dette. Det gjelder flere krav til de som er i innreisekarantene som ikke lar seg gjennomføre på en god måte om bord på et skip. Blant annet skal man oppholde seg på et egnet sted for gjennomføring av karantene, unngå nærkontakt med andre og ikke oppholde seg på en arbeidsplass der også andre oppholder seg.

De færreste skip vil ha oppholdssted for alle om bord som tilfredsstillere kravene til egnet oppholdssted (enerom, eget bad og eget kjøkken eller matservering).

Det vil videre være vanskelig å legge til rette for at mannskap om bord ikke skal kunne oppholde seg på en arbeidsplass der også andre oppholder seg, selv om man skulle legge en utvidende tolkning av "arbeidsplass" til grunn og si at hele båten ikke er én og samme arbeidsplass, men flere ulike arbeidsplasser. En må gå ut i fra at flere personer nødvendigvis må samvirke i arbeidet, om ikke annet i situasjoner der sikkerhet krever det.

Helsedirektoratet mener derfor at man ikke kan sammenlikne opphold på skip i 10 døgn med opphold i innreisekarantene i 10 døgn. Vi støtter også Folkehelseinstituttet i at det er vanskelig å fastsette en periode på seilassen hvor man vil kunne anse det som relativt trygt at viruset ikke lenger er om bord når det ankommer Norge.

Som FHI anfører så kan man teoretisk smitte hverandre i lengre tid enn den vanlige karantenetiden, men vi vurderer også at dersom et skip har vært på en lengre reise, i en måned og mer, så kan risikoen være betydelig redusert.

Det er sikkert mulig å stille strenge krav til næringen for gjennomføring av en lengre reise om bord på et skip, som vil kunne utjevne risikoen for smittespredning til Norge på lik linje med innreisekarantene. Vi har troen på at næringen selv ville ha imøtekommet dette på en god måte. Vi er imidlertid enige med Folkehelseinstituttet i at det er vanskelig å anslå hvor lang denne perioden skal måtte være, og videre være svært vanskelig å stille konkrete krav til en tilstrekkelig smittevern faglig overfart, som vil være praktisk mulig å gjennomføre på de fleste skip.

FHI påpeker videre at det ikke er ønskelig med særregler for ulike grupper av innreisende, og at unntak i så fall også må vurderes for passasjerer på skip og reisende i internasjonalt luftrom. Helsedirektoratet, som forvalter av regelverket, er for øvrig i utgangspunktet ikke enig med FHI i at man per definisjon bør slå fast at det ikke skal være noen særregler for det maritime området, da vi mener at de spesielle forholdene til sjøs nettopp vil kunne kreve særregulering.

Helsedirektoratet mener at eventuelle tilpasninger i forskriften for enkelte grupper, må gjøres fordi det for eksempel er viktige næringshensyn som må ivaretas, men bare så lenge det smittevern faglig er forsvarlig å innføre et unntak.

I denne saken veier hensynet til smittevern tyngst. Helsedirektoratet anbefaler å opprettholde et krav om innreisekarantene for sjøfolk som har seilt i mer enn ti dager, ettersom risikoen for importsmitte fortsatt er stor, selv etter et lengre opphold til sjøs.

Det vil etter hvert komme lettelse for vaksinerte som vil være aktuelt for sjøfolk med EØS-coronapass. Det vil sannsynligvis også være innreiserestriksjoner over sommeren til en større del av befolkningen er vaksinert og epidemien er slått ned i Norge.

Vi vil peke på at det allerede finnes unntak fra innreisekarantene i forskriften for personell i kritiske samfunnsfunksjoner dersom det er kritisk å beholde mannskap videre i arbeid etter ankomst til norsk havn. Videre anses det ikke som særlig mer byrdefullt for denne næringen, eller enkeltpersoner, å måtte gjennomføre innreisekarantene sammenliknet med andre grupper/næringer som også er underlagt krav om innreisekarantene ved ankomst i Norge.

## Forslag til forskriftsfesting av fortolkningen

Det er konkludert med at det foreligger smittevern faglige grunner, ved at man ønsker å redusere risikoen for importsmitte, som nødvendiggjør kravet om innreisekarantene for sjøfolk som har oppholdt seg til sjøs i mer enn 10 dager.

Fortolkningen går ut på at opphold på skip ikke kan regnes som et opphold i et område uten karanteneplikt etter § 4 første ledd bokstav a.

En endring bør inntas direkte i bestemmelsen i § 4 første ledd bokstav a.

Forslag til endring i forskrift:



a. *Innreisekarantene: personer som ankommer Norge fra et område med karanteneplikt som fastsatt i vedlegg A, skal i karantene i 10 døgn. Dette gjelder også ved mellomlanding i områder som fastsatt i vedlegg A. Kommer personen via et område uten karanteneplikt forkortes karantenetiden med den tiden som personen har oppholdt seg i det karantenefrie området. **Opphold om bord på skip på vei til Norge anses ikke som opphold i et område uten karanteneplikt.** Dersom landet eller området ikke lenger omfattes av karanteneplikt etter vedlegg A, oppheves karanteneplikten.*

Det kan eventuelt vurderes om bruk av ordet "skip" bør endres til "fartøy". Slik Helsedirektoratet forstår begrepet "fartøy" omfatter det også innretninger til sjøs. Ordlyden "på vei til Norge" vil imidlertid utelukke innretninger til sjøs.

Vedlegg:

## COVID-19 Oppdrag fra HOD nr. 443

7.mai 2021



### Oppdrag 443 - Om karantene etter opphold til sjøs

#### Oppdragstekst

##### Bakgrunn

*Innreisekarantene reglene innebærer at som hovedregel skal alle som ankommer Norge fra et område med karanteneplikt jf. covid-19-forskriften vedlegg A, ha karantene i 10 døgn. Karantenetiden starter ved ankomst til Norge. Departementet har lagt til grunn at opphold på båt eller skip ikke i seg selv kan regnes som opphold i et område uten karanteneplikt og dermed ikke kan trekkes fra karanteneperioden. Rederiforbundet mfl. har uttrykt skepsis til den smittevern faglige begrunnelsen for denne tolkningen.*

##### Oppdrag

Vi ber Helsedirektoratet i samråd med Folkehelseinstituttet om å vurdere om det er smittevern faglig begrunnet og nødvendig at sjøfolk som går i land i Norge, etter først å ha oppholdt seg i land som innebærer karanteneplikt og deretter på skip som har forlatt havn for mer enn 10 dager siden, skal være omfattet av innreisekarantene. Dersom det vurderes som nødvendig å videreføre denne fortolkningen ber vi om utkast til forskriftsregulering.

**Frist for oppdraget: fredag 7. mai kl 14.**

Kontaktperson: Ragnhild Holst ([raah@hod.dep.no](mailto:raah@hod.dep.no))

#### Folkehelseinstituttets vurdering

##### Oppsummering

- FHI anbefaler at karantenetiden starter ved ankomst til Norge for alle innreisende fra områder med karanteneplikt, inkludert sjøfolk.
- Det er høy risiko for smittespredning på skip, der folk bor og jobber tett. Det har vært rapportert om flere utbrudd på skip som har ankommet norsk havn
- Personer i denne gruppen er ikke pålagt test før ankomst, smittestatus før avreise kan derfor være ukjent. Jf covid-19 forskriftens §5, er kravene til innreisekarantene i Norge vanskelige å etterleve på skip.
- Særregler for grupper av innreisende bør unngås

## Vurdering

Innreise fra land med høy smitteforekomst utgjør en risiko for importsmitte til Norge. Alle innreisende fra land og områder med høy forekomst har som hovedregel krav om innreisekarantene i 10 døgn etter ankomst, for å redusere risikoen for videre spredning av smitte. En endring av eksisterende fortolkning av forskriften for sjøfolk, vil øke risikoen for importsmitte og spredning i Norge, inkludert risiko for import av nye virusvarianter som ikke vil fanges opp.

Dersom det er smittede personer blant mannskap på skip, er det høy risiko for smittespredning, fordi mannskap bor og jobber tett, og trolig ikke kan holde tilstrekkelig avstand til andre. Selv med gode rutiner for isolering av symptomatiske, er det stor sannsynlighet for at spredning allerede har skjedd. FHI har gjennom pandemien fått rapportert flere utbrudd på skip/fartøy som har ankommet norske havner, også i tilfeller der mannskapet har testet negativt før påmønstring. Sjømenn er imidlertid unntatt kravet om test før innreise til Norge, derfor er smittestatus før påmønstring og ankomst ofte ukjent. En negativ test før påmønstring vil bare gi et øyeblikksbilde, og er et risikoreducerende tiltak, men ingen garanti for at den testede ikke er i inkubasjonsfasen.

Det er umulig å anslå hvor lang en overfart må være for at et eventuelt utbrudd skal "dø ut" før ankomst til Norge. Det vil avhenge av antall på mannskapet, størrelsen på båten, individuelle faktorer, smitteverntiltak om bord osv. Utbrudd kan i teorien være i ukesvis, hvis spredning skjer fra én til én over tid. I tillegg vil det være svært krevende å sikre at mannskapet ikke har nærkontakt med andre i anløpshavner underveis, med hverandre, og at ingen nye personer kom om bord i båten.

FHI anser ikke opphold på båt i over ti døgn som likeverdig med gjennomføring av innreisekarantene i Norge. Karanteneplikten i Norge medfører krav og anbefalinger om atferd, som primært handler om å unngå kontakt med andre mennesker, som bl.a. ikke å gå på jobb, enerom, matservering hvis man ikke har eget kjøkken, samt obligatorisk testing ved ankomst og etter 7 døgn. Disse kravene er ikke forenlige med å være på jobb på et fartøy. Etterlevelsen av tilsvarende tiltak vil trolig være lav og kontrollen med etterlevelse tilnærmet umulig. Dersom man vurderer at opphold i internasjonalt farvann betyr at man ikke har oppholdt seg i et område med karanteneplikt, vil man heller ikke kunne avkrefte test på grensen ved ankomst.

Generelt anbefaler vi færrest mulig særregler for ulike grupper av innreisende. Dersom en gruppe i transportsektoren unntas, eller gis lettelser, som forkortet karanteneplikt, hvorfor ikke også passasjerer på skip, innreisende etter lange flyreiser i internasjonalt luftrom m.v..

På bakgrunn av dette, mener FHI at mannskap på skip/fartøy ikke bør unntas eller få forkortet sin karantene ved ankomst til Norge, selv om de har vært til sjøs mer enn 10 døgn. Vi anbefaler at karantenetiden starter ved ankomst Norge, på lik linje med andre innreisende, for å redusere risikoen for spredning av eventuell importsmitte.

## Vurdering av sosiale konsekvenser

Karantene kan oppleves som et inngripende tiltak for den enkelte.

## Merknad

FHI ber om at vurderingen i sin helhet, inklusiv grafisk utforming, legges ved i det endelige svaret til HOD.

## Oppdrag 443 - Om karantene etter opphold til sjøs

### Oppdragstekst

#### Bakgrunn

*Innreisekarantene reglene innebærer at som hovedregel skal alle som ankommer Norge fra et område med karanteneplikt jf. covid-19-forskriften vedlegg A, ha karantene i 10 døgn. Karantenetiden starter ved ankomst til Norge. Departementet har lagt til grunn at opphold på båt eller skip ikke i seg selv kan regnes som opphold i et område uten karanteneplikt og dermed ikke kan trekkes fra karanteneperioden. Rederiforbundet mfl. har uttrykt skepsis til den smittevern faglige begrunnelsen for denne tolkningen.*

#### Oppdrag

Vi ber Helsedirektoratet i samråd med Folkehelseinstituttet om å vurdere om det er smittevern faglig begrunnet og nødvendig at sjøfolk som går i land i Norge, etter først å ha oppholdt seg i land som innebærer karanteneplikt og deretter på skip som har forlatt havn for mer enn 10 dager siden, skal være omfattet av innreisekarantene. Dersom det vurderes som nødvendig å videreføre denne fortolkningen ber vi om utkast til forskriftsregulering.

**Frist for oppdraget: fredag 7. mai kl 14.**

Kontaktperson: Ragnhild Holst ([raah@hod.dep.no](mailto:raah@hod.dep.no))

### Folkehelseinstituttets vurdering

#### Oppsummering

- FHI anbefaler at karantenetiden starter ved ankomst til Norge for alle innreisende fra områder med karanteneplikt, inkludert sjøfolk.
- Det er høy risiko for smittespredning på skip, der folk bor og jobber tett. Det har vært rapportert om flere utbrudd på skip som har ankommet norsk havn
- Personer i denne gruppen er ikke pålagt test før ankomst, smittestatus før avreise kan derfor være ukjent. Jf covid-19 forskriftens §5, er kravene til innreisekarantene i Norge vanskelige å etterleve på skip.
- Særregler for grupper av innreisende bør unngås

#### Vurdering

Innreise fra land med høy smitteforekomst utgjør en risiko for importsmitte til Norge. Alle innreisende fra land og områder med høy forekomst har som hovedregel krav om innreisekarantene i 10 døgn etter ankomst, for å redusere risikoen for videre spredning av smitte. En endring av

eksisterende fortolkning av forskriften for sjøfolk, vil øke risikoen for importsmitte og spredning i Norge, inkludert risiko for import av nye virusvarianter som ikke vil fanges opp.

Dersom det er smittede personer blant mannskap på skip, er det høy risiko for smittespredning, fordi mannskap bor og jobber tett, og trolig ikke kan holde tilstrekkelig avstand til andre. Selv med gode rutiner for isolering av symptomatiske, er det stor sannsynlighet for at spredning allerede har skjedd. FHI har gjennom pandemien fått rapportert flere utbrudd på skip/fartøy som har ankommet norske havner, også i tilfeller der mannskapet har testet negativt før påmønstring. Sjømenn er imidlertid unntatt kravet om test før innreise til Norge, derfor er smittestatus før påmønstring og ankomst ofte ukjent. En negativ test før påmønstring vil bare gi et øyeblikksbilde, og er et risikoreducerende tiltak, men ingen garanti for at den testede ikke er i inkubasjonsfasen.

Det er umulig å anslå hvor lang en overfart må være for at et eventuelt utbrudd skal "dø ut" før ankomst til Norge. Det vil avhenge av antall på mannskapet, størrelsen på båten, individuelle faktorer, smitteverntiltak om bord osv. Utbrudd kan i teorien være i ukesvis, hvis spredning skjer fra én til én over tid. I tillegg vil det være svært krevende å sikre at mannskapet ikke har nærkontakt med andre i anløpshavner underveis, med hverandre, og at ingen nye personer kom om bord i båten.

FHI anser ikke opphold på båt i over ti døgn som likeverdig med gjennomføring av innreisekarantene i Norge. Karanteneplikt i Norge medfører krav og anbefalinger om atferd, som primært handler om å unngå kontakt med andre mennesker, som bl.a. ikke å gå på jobb, enerom, matservering hvis man ikke har eget kjøkken, samt obligatorisk testing ved ankomst og etter 7 døgn. Disse kravene er ikke forenlig med å være på jobb på et fartøy. Etterlevelsen av tilsvarende tiltak vil trolig være lav og kontrollen med etterlevelse tilnærmet umulig. Dersom man vurderer at opphold i internasjonalt farvann betyr at man ikke har oppholdt seg i et område med karanteneplikt, vil man heller ikke kunne avkreve test på grensen ved ankomst.

Generelt anbefaler vi færrest mulig særregler for ulike grupper av innreisende. Dersom en gruppe i transportsektoren unntas, eller gis lettelser, som forkortet karanteneplikt, hvorfor ikke også passasjerer på skip, innreisende etter lange flyreiser i internasjonalt luftrom m.v..

På bakgrunn av dette, mener FHI at mannskap på skip/fartøy ikke bør unntas eller få forkortet sin karantene ved ankomst til Norge, selv om de har vært til sjøs mer enn 10 døgn. Vi anbefaler at karantenetiden starter ved ankomst Norge, på lik linje med andre innreisende, for å redusere risikoen for spredning av eventuell importsmitte.

## Vurdering av sosiale konsekvenser

Karantene kan oppleves som et inngripende tiltak for den enkelte.

## Merknad

FHI ber om at vurderingen i sin helhet, inklusiv grafisk utforming, legges ved i det endelige svaret til HOD.